

BERGEN  
NASJONALE  
OPERA

FESTSPILLENE  
I BERGEN

PROGRAM  
KR 20

DEN NATIONALE SCENE  
STORE SCENE

31. MAI-03. JUNI

# Messias

## Messiah



BERGEN  
INTERNATIONAL  
FESTIVAL

24. MAI — 07. JUNI  
2017

# Den beste delen av uken blir enda bedre med DN helg!

Gå inn på [dn.no/abo](http://dn.no/abo) og finn det  
abonnementet som passer deg best.



**DN** Dagens  
Næringsliv

Premiere

## Messias *Messiah*

DNS, STORE SCENE

Onsdag 31. mai–fredag 02. juni kl 19:00

Lørdag 03. juni kl 18:00

Wednesday 31 May–Friday 02 June at 19:00

Saturday 03 June at 18:00

Varighet: 3 t inkludert pause

Duration: 3:00 including interval

Språk: Fremføres på engelsk.

Language: Performed in English.

**Netia Jones** regi, design, video  
*direction, design, video*

**Barokksolistene**

**Bjarte Eike** musikalsk leder *music director*

**Edvard Grieg Kor** *Edvard Grieg Choir*

**Cathedra**

**Michael McCarthy** assisterende musikalsk leder  
*associate music director*

**Kateryna Kasper** sopran *soprano*

**Renata Pokupic** mezzosopran *mezzo-soprano*

**Pierre Derhet** tenor

**Callum Thorpe** bass

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL (1685–1743)

Messias *Messiah*, HWV 56

Scenisk oratorium i 3 deler *Scenic oratorio in 3 parts*  
Messias 1741, utgitt av Malcolm Bruno og Caroline Ritchie,  
med tillatelse av Breitkopf & Härtel. *Messias 1741, published*  
*by Malcolm Bruno and Caroline Ritchie, with permission from*  
*Breitkopf & Härtel.*

Redigert av *Edited by* Malcolm Bruno

Utdrag fra *Excerpts from* King James Bible og The  
Common Book of Prayer, redigert av *edited by*  
Charles Jennens

Presentert av Festspillene i Bergen og Bergen Nasjonale Opera  
*Presented by the Bergen International Festival and Bergen*  
*National Opera*

Produsert av *Produced by* Bergen Nasjonale Opera

Støttet av *Supported by* Herman Friele

Sponset av *Sponsored by* Dagens Næringsliv

Bergen Nasjonale Opera takker sine støttespillere:  
Kulturdepartementet, Hordaland fylkeskommune, Bergen  
kommune, Meteva AS, Grieg Foundation, Kavlifondet og  
alle våre samarbeidspartnere som gjør det mulig å lage  
fremragende opera i Bergen.

*The Bergen National Opera thanks its supporters: The Ministry*  
*of Culture, Hordaland County Council, City of Bergen, Meteva*  
*AS, Grieg Foundation, the Kavli Trust and all partners who*  
*make outstanding opera possible in Bergen.*

## Mot en Messias anno 1741

**Messias er et verk i en klasse for seg i Vestens musikalske kanon. I løpet av sin usedvanlige historie har det blitt kontinuerlig fremført for et stadig voksende publikum siden urfremførelsen i 1742.**

Etter at verket ble komponert i London i løpet av sensommeren 1741 og fremført første gang i Dublin påfølgende vår – med et dusin sangere og lite orkester i et beskjedent konsertlokale i Fishamble street – vokste det seg raskt større og mer storslagent. I løpet av 17 år – fra urfremførelsen i 1742 og til den siste fremførelsen under komponistens ledelse i 1759 – oppnådde verket en eksepsjonell popularitet. Fra 1745 ble det fremført på Londons største konsertarena – the Foundling Hospitals kapell, som rommet et publikum på om lag 1200 – og ble raskt Londons – og faktisk Europas – største årlige musikalske hendelse.

Interessen for *Messias* forble like stor etter Händels død. I 1784 kunne de ekstravagante konsertene i Westminster Abbey i anledning hundreårsmarkeringen for komponistens fødsel skilte med det største koret noensinne, med 513 stemmer fra London og provinsene, og Baron von Swietan, sjef for det keiserlige bibliotek i Wien og en pasjonert Händel-entusiast som ikke lot seg henge etter, ga fem år senere den alltid pengetrengende Mozart i oppdrag å reorkestrere *Messias* for et klassisk orkester i Wien. Mozarts *Messias* førte så Händels mesterverk inn i det 19. og tidlige 20. århundre, mens mange av Händels andre verker døde hen – glemte eller uspilte. Dette forble standarden for fremførelsene av *Messias* helt frem til fremveksten av barokkorkestret på 1970-tallet, da gjenoppgagelsen av den historiske fremførelsen trakk publikum fra de store mahlerske produksjonene med hundrevis av sangere og til ensembler som Händel selv gjerne ville anerkjent. I løpet av de siste tiårene har fremførelser med det den London-baserte kritikeren George Grove kalte «monsterkoret», måttet vike plassen for orkestre med rundt 25 1700-tallsinstrumenter og et kor med omtrent like mange medlemmer.

For slike historiske ensembler har det vært interessant å se på Händels eget materiale for fremførelsene, ikke minst hans eget dirigentpartitur. Disse originale kildene avdekker hvordan Händel selv stadig tilpasset *Messias* til de rådende omstendigheter og hvilke utøvere han hadde tilgjengelig, selv om alle de variantene vi har blitt så godt kjent med, har vært basert på om ikke Mozart, så på Händels siste fremførelse. Men *Messias 1741*, som har sin premiere i Bergen, er derimot basert på komponistens første visjon for verket, slik det fremstår i det håndskrevne materialet fra 1741 og det tidligste materialet for fremførelsen, hvor slående forskjeller, spesielt i ariene, avdekker *Messias'* originale opera-«DNA», og hvor enkelte av ariene sjelden, eller kanskje aldri, har blitt fremført. Verket som, i likhet med hans andre oratorier fra 1730-tallet, var tenkt for fremførelse på operascenene hans i London i det vi kan kalle en delvis iscenesettelse, etterkom forbudet mot teaterfremførelser i fasten samtidig som det tilfredsstilte en umettelig appetitt for hans dramatiske tonesetting av bibelske fortellinger på engelsk.

Hva er så nøyaktig *Messias 1741*? For å si det enkelt så ble *Messias* på sin ferd gjennom komponistens liv mindre fokusert på soloenes virtuositet og mer konsentrert om kraften i koret. Følgelig forble koret stort sett urørt fra 1741 og fremover, mens repetisjonene av åpningsdelene av de første versjonene av arier som «Rejoice greatly» eller «The trumpet shall sound» ble avkortet. I tillegg innbefattet «How beautiful are the feet» opprinnelig det som senere ble til koret «Their sound is gone out» i midtdelen, og som ga rom for en repetisjon av det vi nå kjenner som selve arien. Disse «da capo»-ariene trakk da også publikum som ville høre Händels største sangere, som bergtok tilhørerne – på Ella Fitzgerald-maner – med repetisjoner spekket med uforutsigbare, utsøkte ornamenteringer. Selv duetten «O death, where is thy sting» – skjønt uten en del «B», men med innebygde improvisasjoner – var også opprinnelig, som vi skal høre, nesten dobbelt så lang som den senere versjonen. Et annet slående aspekt ved Händels *Messias 1741* var at bass-solisten ble gitt en fremtredende rolle, ikke bare gjennom da capo-ariene, men også med plasseringen av «But who may abide» tidlig i del 1 der ariens innhold gir oss både den tordnende profetien og en vag forventning om «The people that walked in darkness».

Til syvende og sist fremviser *Messias 1741* Händels glødende penn i det første møtet mellom hans levende skaperkraft og Charles Jennens mesterlige tekst for 276 år siden. Og det var ikke bare Händel, men også det sene 1700-tallets videre europeiske opplysningskultur som trykket Jennens samling av bibelske tekster til sitt bryst – fra Storbritannia, Jeffersons Amerika og til Tyskland – hvor den ble hyllet av Goethe som en modell for alt hva den sanne religion burde være. En slik optimisme og vitalitet er da også vitterlig kilden til verkets vedvarende, uforgjengelige popularitet. Eller for å si det med Goethes samtidige poet og filosof Johann Gottfried Herder, så er Halleluja-koret selve summen av *Messias*, dets ypperste prakt «hvor stemmer fra det Himmelske og Jordiske Kor klinger sammen i menneskehetens tyste hjerter».

Tekst: Malcom Bruno

Norsk tekst: Mannheimer

## En trøst i harde tider

**Urfremførelsen av Händels *Messias* på Fishamble Streets Music Hall i Dublin den 13. april i 1792 fikk en overstrømmende mottakelse, hvor man i entusiastiske omtaler erklærte verket for «en type musikk som skilte seg fra all annen».**

Etter den første fremførelsen har musikkstykket blitt et av tidenes mest spilte og elsket verden over. Likevel er det stor avstand mellom verkets gradvise utvidelse, ikke minst i løpet av det 19. århundret da kor og orkester økte betydelig i antall og volum og det etterhvert ble uløselig knyttet sammen med julen, til omstendighetene rundt den første veldedighetskonserten i Dublin.

Urfremførelsen av *Messias* fant sted i et Irland som befant seg i etterdønningene av katastrofe og nød. I irsk historie er året 1741 kjent som «Bliain an Áir», eller «utslettelsens år», da den kaldeste vinteren man har registrert noen sinne, og fatal svikt i avlingene førte til at mer enn en tredjedel av befolkningen dukket under og tvang store mengder mennesker ut i omstreiferi, forårsaket sykdom og tredoblet barnedødeligheten. Det eneste andre landet i Europa som av lignende årsaker opplevde samme grad

av lidelse, var Norge. I Irland, hvor det ikke fantes noen offentlig fattighjelp, ble det Kirken og veldige organisasjoner som måtte trå til for å lette lidelsene gjennom å organisere matlagre, husly og veldedighetskonserter. Dette var bakgrunnen for den første fremførelsen av Händels *Messias*, i regi av the Charitable Musical Society for the release of Imprisoned Debtors, som skaffet til veie en enorm sum penger for de desperat trengende og nødstilte. Barmhjertighet og medmenneskelighet er vevd sammen med *Messias*' historie, og Händels påfølgende donasjon av partituret til the Foundling Hospital i London, hvor de derved kunne fortsette å skaffe penger til hospitalet, reflekterer i seg selv den velviljen som bibeltekstene Charles Jennings hadde valgt ut for librettoen, inspirerte til.

Tekstdelene Jennens hadde satt sammen for *Messias*, er hentet fra King James Version av Bibelen – tidenes mest innflytelsesrike bok, tør man hevde. Den ble publisert i 1611 i en gullalder for kunst og litteratur i England, og den poetiske tonen i King James-oversettelsen finner sitt motstykke i de vakre første trykte utgavene fra kongens boktrykker, Robert Barker, satt i en tradisjonell gotisk font med utsmykkede bokstaver. Charles Jennings, en gudfryktig protestant, valgte ut tekstdeleer fra Det gamle og nye testamentet i King James-utgaven med det for øye å spore Jesu historie, som en glødende motreaksjon på 1700-tallets truende antall fritenkere og deister som forkastet bibelens åpenbaringer og idéer om guddommelig inngripen. I den originale Dublin-versjonen av *Messias* fremtrer visse karakteristiske trekk i plasseringen av de forskjellige delene. Bibeltekstene som er valgt ut for bass-stemmen, reflekterer tanker om synd og hevn, straff og renselse, slik 1700-tallets prester gjerne gjorde i sine prekener til massene. Tenoren uttrykker barmhjertighet, nestekjærlighet og en følelse av fellesskap og ansvar, idéer som Händel, med sin generøse og medmenneskelige karakter, åpenbart delte. Altens arier reflekterer lidelse og overbærenhet, og en kan levende forestille seg hvilken virkning dette hadde på urfremførelsen i Dublin, en by som var slått i bakken av lidelse og slit. I den originale librettoen finnes det også referanser til en guttestemme i deler av partituret.

*Messias* ble unnfanget som et underholdningsverk ment for å bli presentert på teaterscenen – om ikke iscenesatt, så vakkert presentert. Som et verk for teaterfremførelse var det kontroversielt helt fra starten av – den første Londonfremførelsen på Covent Garden Theatre fikk en kritiker til å utbryte: «Hvilken form for misbruk av Guds navn og ord er dette? Jeg må spørre meg om teateret er et tilbørlig tempel for dets fremførelse, eller om en teatertrupp er tilbørlige formidlere av Guds ord?»

Verkets overveldende popularitet tyder like fullt på at det strekker seg forbi Skriften og tradisjonene for fremførelse, og at det vil leve videre i en rekke former. Urfremførelsen av *Messias*, i en tid preget av tap og enorme lidelser, ga stor trøst, inspirasjon og håp til så mange, om det så var åndelig, poetisk eller musikalsk – og vil fortsette å gjøre det i fremtiden.

Tekst: Netia Jones

Norsk tekst: Mannheimer

## Towards a 1741 Messiah

**Messiah is like no other work in the western musical canon. In its extraordinary history it has been performed continuously to ever-growing audiences since its 1742 debut.**

Composed in London during late summer 1741 and first performed in Dublin the following spring – with a dozen singers and a small instrumental ensemble in a modest concert room in Fishamble Street – it grew in size and magnificence. During 17 years – from its first performance in 1742 to the last under the composer's direction in 1759 – its popularity soared. Performed from 1745 in London's largest concert space – the Foundling Hospital chapel, accommodating an audience of some 1200 – it soon became the city's – and indeed Europe's – greatest annual musical event.

After Handel's death Messiah's appeal continued unabated. By 1784 the lavish performances mounted in Westminster Abbey to mark the centenary of the composer's birth boasted the largest choir ever assembled with some 513 voices from London and the provinces; while five years later Baron van Swieten, the court librarian in Vienna and an avid Handelian not to be left trailing behind, commissioned the ever-impecunious Mozart to re-orchestrate Messiah for a Viennese classical orchestra. This Mozartean Messiah then transported Handel's masterpiece into the nineteenth and early twentieth centuries, while many of Handel's other works languished – forgotten or unplayed. It remained the benchmark for Messiah performances until the rise of the baroque orchestra in the 1970s, when re-discovery of the historical performance reclaimed audiences from the vast Mahlerian productions with hundreds of singers to ensembles that Handel himself might have recognised. Over the past few decades performances with what London critic George Grove called the 'monster choir' have given way to perhaps an orchestra of 25 eighteenth-century instruments and a chorus of similar number.

Such period ensembles have been enticed to look at Handel's own performing materials, especially his own conducting score. These original sources reveal how Handel himself constantly

adapted Messiah to prevailing circumstances and his available performers, though all the editions we have come to know so well have been based – if not on Mozart – on Handel's last performances. Messiah 1741 which we premiere in Bergen is, by contrast, based on the composer's first vision of the work, as found in the 1741 autograph and the earliest performing material in which striking differences, especially in the arias, reveal the original operatic 'DNA' of Messiah, with some of its arias rarely, if ever, performed. Conceived, as his other oratorios from the 1730s, for performance on his London opera stage in what we might consider a semi-staged performance, it complied with a ban on theatrical performance during Lent while satisfying an insatiable appetite for his dramatic setting of biblical stories in English.

And what exactly is Messiah 1741? Put simply, as the work journeyed through the composer's life, Messiah became less focused on the operatic prowess of soli and more centered on the vitality of the chorus. Thus, while the choruses remained virtually untouched from 1741 onward, first versions of arias like 'Rejoice greatly' or 'The trumpet shall sound'; had full repetitions of their opening sections curtailed. Likewise 'How beautiful are the feet' included originally what later became the chorus 'Their sound is gone out' as a middle section, allowing for a repeat to what we have come to know as the aria itself. These 'da capo' arias thus drew audiences to hear Handel's greatest singers, who mesmerised their listeners – in Ella Fitzgerald fashion – with repetitions full of unpredictable, exquisite decoration. Even the duet 'O death, where is thy sting' – though without a 'B' section, but with improvisation built within – was thus at first, as we shall hear, nearly twice its later length. Yet another striking operatic feature of Handel's Messiah 1741 was the placing of the bass soloist centre-stage, not only with da capo arias, but with a setting of 'But who may abide' – its moments giving in Part I both the thundering prophecy of the shadowy expectation of 'The people that walked in darkness'.

*In the end Messiah 1741 reveals the white heat of Handel's pen as the genius of Charles Jennens' text first struck his vivid imagination 276 years ago. His tapestry of biblical text was at once embraced not only by Handel, but by the wider Enlightenment culture of late-eighteenth century Europe – throughout Britain, Jeffersonian America and in Germany – where it was hailed by Goethe as a model of all that true religion should be. Indeed such optimism and vitality is certainly the source of its perpetual, indestructible appeal. Or in the words of Goethe's contemporary, poet-philosopher Johann Gottfried Herder, the Hallelujah is the sum of Messiah, its crowning glory, 'where voices from the Choir of Heaven and Earth, sound together in the silent hearts of humankind'.*

Tekst: Malcom Bruno

## **A Comfort in Struggling Times**

***The reception to the first performance of Handel's Messiah on 13th April 1742 at the Music Hall in Fishamble Street, Dublin, was rapturous, with enthusiastic reports declaring the work as "a Species of Music different from any other".***

*Since that first performance it has become one of the most widely performed pieces of music ever written, beloved the world over. Yet the gradual expansion of the piece, particularly through the 19th century when orchestra and choir sizes grew vast in numbers and volume and it became inextricably linked with Christmas, is far removed from the circumstances of its original charitable performance in Dublin.*

*The first performance of the Messiah took place in an Ireland emerging out of disaster and despair. 1741 in Irish history is known as the 'Bliain an Áir', or year of slaughter, when the coldest winter on record and terrible crop failures led to the loss of more than a third of the population, creating mass vagrancy, disease, and tripling the child mortality rate. The only country*

*in Europe to suffer on so great a scale, for similar reasons, was Norway. In Ireland, where there was no legal system of poor relief, it was left to the Church and charitable groups to step in to alleviate the suffering, organising food depots, shelters and fund-raising concerts. Such was the background to the first performance of Handel's Messiah, presented by the Charitable Musical Society for the Release of Imprisoned Debtors, which raised an enormous sum for those in desperate poverty and need. Charity and compassion are woven into the history of the Messiah, with Handel's subsequent gift of the score to the Foundling Hospital in London, for whom it continued to raise money, itself a reflection of the good will evoked in the Bible texts selected for the libretto by Charles Jennens.*

*The text fragments pieced together by Jennens for the Messiah are taken from the King James Bible, arguably the most influential book ever written. Published in 1611 during a golden age of literature and art in England, the beauty of the poetry of the King James translation is matched by the beauty of the first printed copies, by the King's printer, Robert Barker, in traditional black letter font, with illuminated letters.*

*A devout Protestant, Charles Jennens selected excerpts from the Old and New Testaments of the King James Bible to trace the story of Jesus as an impassioned response to the dangerous number of Freethinkers and Deists in the 18th century, who rejected biblical revelation and ideas of divine intervention. In the original Dublin version of the Messiah certain characteristics emerge in the allocation of parts. The Bible texts chosen for the bass reflect ideas of sin and vengeance, judgment and purification, much as 18th century preachers would in their orations to the masses. The tenor embodies compassion, charity and reflectiveness, a sense of community and responsibility, ideas clearly shared by Handel, a man of great generosity and humanity. The alto arias reflect suffering and forbearance, and it is striking to imagine how these may have resounded at the first performance in Dublin, a city so stricken with grief and struggle. The original manuscripts also make reference to a Boy singer for parts of the score.*

The Messiah was conceived as an entertainment, meant for theatre presentation, not staged but beautifully presented. As a work for theatre performance it was controversial from the start - the first London performances at the Covent Garden Theatre prompted one critic to exclaim; "What a Profanation of God's Name and Word is this? I ask if the Playhouse is a fit Temple to perform it in or a Company of Players fit ministers of God's Word?"

Yet the overwhelming popularity of the work suggests that it reaches beyond scripture and performance traditions, and that it will live on in many guises. The first performance of the Messiah, at a time of great loss and desperation, offered the greatest comfort, inspiration and joy to so many, whether spiritual, poetic or musical - and it continues to do so.

Text: Netia Jones



**Netia Jones** er en britisk regissør, designer og videokunstner som er blitt beskrevet av avisen The Observer som «den mest fantasifulle operaregissøren i Storbritannia i dag». Jones har spesialisert seg på å integrere film og video i operaforestillinger og konserter. Hun har regissert operaer på Royal Opera House, Linbury Theatre og South Bank

Centre i London og andre arenaer over hele Storbritannia. Høsten 2012 hadde Jones regi på eventyroperaen *Where the Wild Things Are* i samarbeid med den verdenskjente dirigenten Gustavo Dudamel og Los Angeles Philharmonic. Hun iscenesatte György Kurtágs sangsyklus *Kafka Fragments* på Royal Opera House i London i 2013. Førrige sesong iscenesatte hun *Alice in Wonderland* av Unsuk Chin i Los Angeles. Jones har tidligere skapt operaene *Marco Polo* og *Erwartung* for Festspillene i Bergen i samarbeid med Bergen Nasjonal Opera.

**Netia Jones** is a British director, designer and video artist who the newspaper *The Observer* described as 'the most imaginative opera director working in Britain today'. She specialises in

integrating film and video in opera performances and concerts. She has directed operas at the Royal Opera House, Linbury Theatre and the South Bank Centre in London in addition to venues throughout Britain. In 2012, she collaborated with the internationally renowned conductor Gustavo Dudamel and the Los Angeles Philharmonic Orchestra directing the fantasy opera *Where the Wild Things Are*; in 2013 she staged György Kurtágs song cycle *Kafka Fragments* at the London Royal Opera House, and last season she staged *Alice in Wonderland* by Unsuk Chin in Los Angeles. Jones has previously created the operas *Marco Polo* and *Erwartung* for Bergen International Festival in collaboration with Bergen National Opera.

**Barokksolistene** er et tidligmusikkensemble med barokkfiolinisten Bjarte Eike som spillende kunstnerisk leder. Siden etableringen i 2005 har ensemblet hatt oppdrag ved en rekke festivaler i Europa. I løpet av 2013–2014 ble de engasjert til å medvirke ved flere produksjoner på Den Norske Opera i Oslo, som første barokkorkester noensinne. Der urfremførte de bestillingsverket *Vespertine* – en ballett laget av Liam Scarlett, med musikk av Bjarte Eike – og deretter medvirket de ved Händel's opera *Alcina* under ledelse av Bjarte Eike og Chris Bucknall. I 2015 var de festivalensemble ved Trigonale-festivalen i Østerrike og har gjort konserter ved blant andre Shakespeares Globe Theatre i London og Musikverein i Wien. Barokksolistene opptrer i mange ulike sammensetninger, som kammerorkester, pub-band, fri improviserende gruppe, crossover-ensemble, og i helt små og intime kammergrupper. Deres siste plate *The Image of Melancholy* har høstet nominasjoner og priser rundt om i verden og vant P2-prisen i Danmarks Radio som Årets internasjonale utgivelse.

**Barokksolistene** (BaS) is an Early Music ensemble of flexible format under the artistic leadership of baroque violinist Bjarte Eike. Since its establishment in 2005, it has served as the resident ensemble at various festivals around Europe. BaS performs around 60 concerts a year, including Trigonale festival in Austria, Shakespeare Globe Theatre in London, The Utrecht early music festival, and Musikverein Wien. During 2013–2014 BaS was the first Baroque orchestra to participate in several productions at the Norwegian National Opera in Oslo. There they premiered the commissioned work *Vespertine* – a ballet created by Liam Scarlett, with music by Bjarte Eike – and



*contributed to Handel's opera Alcina, directed by Bjarte Eike and Chris Bucknall. They are able to perform in formations such as chamber orchestra, pub band, freely improvising group, crossover ensemble, or quite small and intimate chamber groups. BaS has released several recordings, and their latest album, The Image of Melancholy, has claimed international praise and received nominations and prizes in several countries.*



Foto: Helge Nordbakken

Den norske fiolinisten **Bjarte Eike** er kunstnerisk leder for Barokksolistene og Norges ledende barokkfiolinist. Han studerte fiolin ved Griegakademiet i Bergen og barokkfiolin med Richard Gwilt i London, hvor han fikk toppkarakter. Bjarte Eike markerte seg som Festspillmusiker ved Festspillene i Bergen 2008 og var Artist in Residence ved

Nordwind Festival i Berlin 2009. Han var med å starte det kritikerroste ensemblet Baroque Fever, og arbeider som frilans fiolinist, både som solist og konsertmester over hele Europa i ensembler, inkludert Concerto Copenhagen, Concerto Palatino og I Fagiolini. Særlig minneverdig er hans ledelse av Händels *Alcina* ved Den Norske Opera & Ballett i 2014. Eike har tidligere spilt under Bergen Nasjonale Operas festival Mimi Goes Glamping.

**Bjarte Eike** is artistic leader for Barokksolistene and holds the position as Norway's leading baroque violinist. He studied violin at the Grieg Academy in Bergen and baroque violin in London, where he graduated with the highest score. Eike made a mark as a musician in residence at both Bergen International Festival in 2008 and Nordwind Festival in Berlin 2009. He established the critically acclaimed ensemble Baroque Fever, and now works as a freelance violinist, both as a soloist and concertmaster, all over Europe in ensembles including Concerto Copenhagen, Concerto Palatino and I Fagiolini. Especially memorable is his musical leadership of Handel's *Alcina* at the Norwegian Opera & Ballet in 2014. Eike has recently been a guest at Mimi Goes Glamping – Bergen National Opera's own festival.

**Edvard Grieg Kor** ble stiftet i 2002 under navnet KorVest, et prosjektbasert, profesjonelt vokalensemble med base i Bergen. Koret har siden starten vært en viktig samarbeidspartner både for Bergen Nasjonale Opera og Bergen Filharmoniske Orkester, i tillegg til regelmessige opptredener under Festspillene i Bergen. I 2012 ble koret det første norske vokalensemblet med fast ansatte sangere, og i 2013 ble koret relansert som Edvard Grieg Kor og inngikk et samarbeid med Trolldhaugen, Edvard Griegs hjem. Alle sangerne har sangutdanning og opptrer jevnlig som solister, flere av dem på internasjonalt nivå. Som a capella-ensemble har koret samarbeidet med en rekke profilerte dirigenter, blant dem Simon Halsey og Jeffrey Douma. Repertoaret spenner fra Monteverdi og Victoria til Frank Martin og Charles Ives. Flere verk er blitt komponert og arrangert for koret, blant annet et åttestemt arrangement av Griegs Holberg-suite. I symfonisk sammenheng har koret fremført og spilt inn under ledelse av noen av verdens fremste dirigenter, deriblant Sir Simon Rattle, Edward Gardner OBE og Sir Andrew Davis.

**Edvard Grieg Kor** was founded in 2002 as KorVest, a project-based professional ensemble in Bergen. Since its creation, the choir has been a valued partner for Bergen National Opera and Bergen Philharmonic Orchestra, as well as performing regularly at the Bergen International Festival. In 2012, the choir became the first vocal ensemble in Norway to employ singers on permanent contracts. In 2013, it was re-launched as Edvard Grieg Kor and announced a collaboration with Trolldhaugen, home of Edvard Grieg. The members have successful solo careers and university education in singing, with many performing internationally at the highest level. As an a cappella ensemble, the choir has worked with many leading guest conductors, including Simon Halsey and Jeffrey Douma, performing repertoire ranging from Monteverdi and Victoria to Frank Martin and Charles Ives. Several pieces of music have been written or arranged for the choir, including an 8-part arrangement of Grieg's Holberg Suite. The choir has also performed and recorded under the direction of some of the world's most celebrated conductors, including Sir Simon Rattle, Edward Gardner OBE and Sir Andrew Davis.

**Cathedra** ble etablert i 2010 og er et ensemble av profesjonelle sangere og instrumentalister som er dedikert til å bringe det beste musikalske uttrykket til musikk fra et bredt historisk spekter. De har spesialisert seg på musikk fra både renessansen og barokken, samtidig som de kjemper for dagens komponister. Cathedra er under kunstnerisk ledelse av Maestro Michael McCarthy, og ensemblet hører hjemme i Washington National Cathedral. Ensemblet utforsker grensene i både repertoar og fremføring, og skreddersyr programmeringen for å nå en unik og overbevisende autentisitet og originalitet.

***Cathedra**, established in 2010, has already achieved high acclaim, not least for its "beautiful, blended sound" (The Washington Post). Specializing in music of both the Renaissance and Baroque and a champion of the modern-day composer, Cathedra is a highly skilled ensemble of professional singers and instrumentalists, dedicated to bringing the highest form of musical expression to music from across the ages. Under the artistic leadership of Maestro Michael McCarthy, the ensemble is resident at Washington National Cathedral. Exploring new boundaries of both repertoire and presentation, Cathedra tailors its programming in such a way as to offer authenticity and originality that is both unique and compelling.*



**Michael McCarthy** er musikkdirektør ved Washington National Cathedral. Han var tidligere direktør og grunnlegger for London Oratory School Schola ved London Oratory. McCarthy har også jobbet med The Sixteen, Gabrieli Consort, The Cardinal's Musick og Monteverdi-koret. Som komponist/arrangør, ble musikken hans

utvalgt til Ronald Reagans begravelse, George W. Bushs andre innsettelsesseremoni, og Gerald R. Fords begravelse, som alle ble arrangert i Washington National Cathedral. Katedralens kor har også spilt inn noe av McCarthy's musikk, inkludert *O Love of God* og *Lord of the Dance* på albumet *America the Beautiful* (2005).

***Michael McCarthy** is Director of Music at Washington National Cathedral. Previously, he was the founding director of the London Oratory School Schola at the London Oratory.*

*McCarthy also worked with The Sixteen, Gabrieli Consort, The Cardinal's Musick and the Monteverdi Choir. As a composer/arranger, his music was featured at the funeral of Ronald Reagan, the service for the second inauguration of George W. Bush, and the funeral of Gerald R. Ford, all events held at Washington National Cathedral. The Cathedral choirs have also recorded some of his music, such as "O Love of God" and "Lord of the Dance" on the 2005 CD, America the Beautiful.*

## Solister Soloists



Den ukrainske sopranen **Kateryna Kasper** studerte ved Prokofjev musikkakademi i Donetsk og videre i Nürnberg og Frankfurt under Edith Wiens og Hedwig Fassbender. Hun har vunnet priser i blant andre Mirjam-Helin-konkurransen i Helsinki, International Vocal Competition i Nederland og Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse i Oslo. Kasper er for tiden fast tilknyttet

operaen i Frankfurt hvor hun utmerker seg i roller som Sophie/Rosenkavalieren, Pamina/Trylleføløyten, Nanetta/Falstaff og Belinda/Dido og Aeneas. Hun er etterspurt ved festivaler som Savonlinna, Edinburgh, Bregenz, Händel-festspillene i Karlsruhe, Bachwoche i Stuttgart og Telemann-festdagene i Magdeburg. *Messias* er hennes første besøk i Bergen.

*Ukrainian soprano **Kateryna Kasper** studied at Prokofiev Music Academy in Donetsk, and later in Nürnberg And Frankfurt under Edith Wiens and Hedwig Fassbender. She is a prize-winner in competitions including Mirjam-Helin in Helsinki, International Vocal Competition in the Netherlands and Queen Sonja International Music Competition in Oslo. Kasper is a member of the ensemble at the opera in Frankfurt where she excels in roles like Sophie/Der Rosenkavalier, Pamina/The Magic Flute, Nanetta/Falstaff and Belinda/Dido and Aeneas. She is in demand at festivals like Savonlinna, Edinburgh, Bregenz, Händelfestspielen in Karlsruhe, Bachwoche in Stuttgart and Telemannfesttagen in Magdeburg. Messiah marks her first visit to Bergen.*



Den unge, belgiske tenoren, **Pierre Derhet**, er født i 1988. Han har sin utdanning fra Institut Supérieur de Musique i Namur. Hans særlige interesse for barokkmusikk har ført til et samarbeid med dirigenten René Jacobs i operaproduksjoner ved La Monnaie og Theater an der Wien. Han har sunget i *Capriccio*

av Strauss ved La Monnaie og *Les mamelles de Tiresias* av Poulenc ved den nederlandske nasjonaloperaen. Ved siden av opera utmerker han seg i lieder, spesielt Robert Schumann, og i oratorier og operetter. Händels *Messias* er hans skandinaviske debut og hans første besøk ved Bergen Nasjonale Opera.

*The young Belgian tenor, Pierre Derhet, was born in 1988, and he was trained at the Institut Supérieur de Musique in Namur. His particular interest in baroque music has led to a collaboration with René Jacobs in opera productions at La Monnaie and Theater an der Wien. Last season, he sang in Capriccio by Strauss at La Monnaie and Les mamelles de Tiresias by Poulenc at the Dutch National Opera. Apart from opera, Derhet also excels in lieder, notably in Robert Schumann, and in oratorios and operettas. Handel's Messiah marks his Scandinavian debut and his first visit to Bergen National Opera.*



Foto: Chris Golang

Den kroatiske mezzosopranen **Renata Pokupic** er lovprist for sin engasjerende og følsomme tolkning av barokk og klassisk repertoar. Hun er meget etterspurt blant operahus og orkestre. Nylige høydepunkt omfatter *Idamante* i Mozarts *Idomeneo*, *Irene* i Händels *Theodora* og *Nerone* i Monteverdis *Poppeas kroning*. Hun har gjestet Royal

Opera i London, Washington National Opera, Chicago Opera, operaene i Lille, Dijon, Beaune og Lyon i Frankrike, for å nevne noen. I konsertsalen har hun sunget med Melbourne Symphony Orchestra, Orchestre de Paris, Hofkapelle Esterházy, Scottish Chamber Opera og Orchestra of the Age of Enlightenment. Händels *Messias* markerer hennes andre besøk til Bergen

– det første var *Roméo et Juliette* av Berlioz med Bergen Filharmoniske Orkester.

*Croatian mezzo-soprano Renata Pokupic is praised for her engaging and expressive inter-pretation of baroque, classical and coloratura repertoire, and is much sought after by major opera houses and orchestras. Recent highlights include Idamante in Mozart's Idomeneo, Irene in Handel's Theodora and Nerone in Monteverdi's L'incoronazione di Poppea. She has been a guest at the Royal Opera in London, Washington National Opera, Chicago Opera, the operas in Lille, Dijon, Beaune and Lyon in France – to mention some. On the concert platform, she has sung with Melbourne Symphony Orchestra, Orchestre de Paris, Hofkapelle Esterházy, Scottish Chamber Orchestra and the Orchestra of the Age of Enlightenment. Handel's Messiah marks her second visit to Bergen, the first being in Roméo et Juliette by Berlioz with the Bergen Philharmonic Orchestra.*



**Callum Thorpe** begynte som sanger ved Coventry Cathedral, og studerte ved Royal Academy of Music. Callum har senere optrådt med Glyndebourne on Tour, Garsington Opera og Opera Nord. Etter en sesong på Les Jardins de Voix-programmet (Les Arts Florissants) har han bygget på sin europeiske profil og optrådt ved Théâtre de Champs Elysees, La

Monnaie og Concertgebouw. Callum gjorde rolledebuter av Sarastro og Banquo for Theater Basel i 15/16-sesongen, og begynner i soloensemblet ved Bayerische Staatsoper, München i 2017.

*Callum Thorpe started as a chorister at Coventry Cathedral, and studied at the Royal Academy of Music. Callum has subsequently performed with Glyndebourne on Tour, Garsington Opera and Opera North. After a season on the Les Jardins de Voix programme (Les Arts Florissants) he has built on his European profile and performed at the Théâtre de Champs Elysees, La Monnaie and the Concertgebouw. Callum made role debuts of Sarastro and Banquo for Theater Basel in the 15/16 season and will join the solo ensemble at the Bayerische Staatsoper, Munich in 2017.*

24. MAI — 07. JUNI  
2017

FESTSPILLENE  
I BERGEN

WWW.FIB.NO  
#FESTSPILLENE17

# Festspill- gavekort

Gavekortet kan brukes til å kjøpe billetter til alle arrangement på Festspillene i Bergen og til andre festspillprodukter.

Bestill på telefon 55 21 06 30 eller på e-post til [bestilling@fib.no](mailto:bestilling@fib.no) og få kortet tilsendt i posten, uten ekstra gebyr, eller kjøp direkte fra Festspillenes billettbod.

Gavekortet er gyldig i ett år fra kjøpsdato.



